

Kulturális-közéleti havilap, harminckilencedik évfolyam

2013 május Képzőművészet

Gárdonyi László: Digitális archaizmus – Mondik Noémi képeihez

„Bárcsak bejártam volna esztétikára, és lennének jegyzeteim” – áll címként odavetett helyzetleírásként a rövid összefoglaló Mondik Noémi egyik képe alatt. A lakótelepi szobában az ágyon kuporgó művész nézi, de nem látja, nem olvassa a szöveget, ami a laptopja képernyőjén megjelenik. Pedig mi sem állhatna távolabb Mondik Noémi műveitől, mint a filozófiai reflektálatlanság. A cím tudatos, ahogy a médiumválasztás is. Mondik képei Microsoft Painttel készülnek, a rajzolóprogramok legegyszerűbb fajtájával, mely minden Windows operációs rendszerben alpból megtalálható. Ez a program a digitális képalkotás elfeledett, archaikus rétege: mindenki használta már, ismeri, de jelentős korlátai miatt szinte teljesen háttérbe szorult professzionális vetélytársai mögött. Mondik Paint-képei úgy hatnak a digitális világ csillogó képfolyamában, mintha Alkamenezs Hekatéját látnánk, a tudatos művészi eszközredukció egyik legkorábbi példáját, a hellenisztikus szobrok barokkos pompája között. Korunk az illúzió kora, szabad szemmel már nem megkülönböztethető a generált kép a valóság megörökítésének az ígérését még éppen hogy őrző fényképtől. Ezért a gyönyörködtetésről való lemondás már önmagában is figyelemfelkeltő és egyben esztétikai hitvallás.

Ezek a vizuális korlátok jelentik ugyanis azt a hívószót, ami felcsigázza annyira a tekintet kíváncsiságát, hogy időt szenteljen a képeknek, és a képeken ábrázoltaknak. Mondik csendéletei és életképei a mindennapi világ kis, elvesztett harcait mutatják, ahogy a „Művészetpszichológia 1 – Halász tanár úr megtagadja indexem aláírását”-ban elterelődik a figyelem a kimondott szóról, az óráról, és céltalanul vándorol körbe a teremben, hogy megisméltódjék mint kép a képben, a laptop képernyőjén, vagy ahogy az idős ember méltóságának utolsó maradékát is elveszíti, ahogy kutyája lehugyozza a lábát.

A metró és a lakótelep visszatérő motívum a képeken. Elidegenedett, néma második természet, ami a külvárosi lét keretét adja. A gyermekkori emlékek egyszerre nosztalgikusak és megrázóak: „a betoncsúszda körül véres volt a föld az oviban, mert minden héten legalább egy gyerek feje betört”. Az üres játszótér egyszerre idézi fel a megszipült emlékeket és áll elrettentő példajaként az elmúlt korok városfejlesztési akaratának. A megújulásra képtelen közösségi tér nem felelt meg az új kor kihívásainak, és immár feladatát egyáltalán nem tölti be, teljesen kiüresedett. Az emberek még ott is magányosak, ahol együtt vannak: a Népliget metróállomás zöldje és a rajz kemény perspektívája fogja őket keretbe, mégis elhatárolódnak egymástól, körvonaluk szigorú válaszfal.

A művész tekintete és a kemény, árnyalatokra képtelen médium mindent ugyanúgy ragad meg. A tárgyak cserélhetőek: „a birtokomban lévő termékek” (szépészeti és testápoló kellékek) felsorolása egyszerre idézi a női szépség kortárs kritikáját és a pop-art rajongását a fogyasztói társadalom iránt, ami lehetővé teszi ezt a (ha már minőségi nem is, de mennyiségi) bőséget.

Mondik Noémi világában az emberek is tárgyak: a metrón ülnek sorban, ahogy a boltok polcaira teszi fel a feltöltő az árut. Nincs különbség. A metró ablakán két hirdetés („Vass Virág Vulévu” és „Fejős Éva Csajok”) könyvek azoknak, akik könnyed kikapcsolódásra vágnak, hamis kiútra a mindennapokból. Az üzleti alapokon álló művészet azonban nem tud célt érni: a reklám célközönsége háttal ül a hirdetésnek, csak mi, nézők látjuk.

[Tetszik](#)

Legyél az első az ismerőseid közül, akinek ez tetszik.

Kapcsolódó írások:

1. **Gárdonyi László: Feszültség & ellenállás** Ráthonyi Kinga műveiben a feszültség hívószó. Egymással elentétes erők játékában...
2. **Csengery Kristóf: Hattyúlovag hegedűtokkal (Csiky Gergely: Prolik. Az Egri Gárdonyi Géza Színház a POSzT-on. Díszlet Cziegler Balázs, jelmez Füzér Anni, rendezte Máté Gábor.)** Lehetne a Kékszakállú vára is, de csak egy pesti, külvárosi,...

Cimkék: **Gárdonyi László**